

Številka: 041-5/2022-13
Datum: 10. 3. 2022

NAVODILO
za delo volilnih odborov pri izvedbi glasovanja na rednih volitvah
v Državni zbor Republike Slovenije

24. aprila 2022

I. UVOD

Na podlagi Odloka o razpisu rednih volitev v Državni zbor Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 16/22) bodo 24. 4. 2022 na območju Republike Slovenije redne volitve poslancev Državnega zbora Republike Slovenije.

Glasovanje bo potekalo na približno 3.000 voliščih. Glasovanje na voliščih vodijo volilni odbori, zato opozarjamo na njihove temeljne naloge.

Pri organizaciji in delu na voliščih ter poteku glasovanja se uporabljajo določbe Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – ZVDZ-UPB1, 54/07 – odločba US, 23/17 in 29/21; v nadaljevanju ZVDZ), ki v IX. poglavju (63. do 86. člen) ureja glasovanje na voliščih.

Pravico voliti (aktivna volilna pravica) in biti voljen (pasivna volilna pravica) za poslanca ima državljanica oziroma državljan (v nadaljnjem besedilu: državljan RS), ki je na dan glasovanja že dopolnil osemnajst let starosti.

II. POJEM, SESTAVA IN DELO VOLILNEGA ODBORA

1.0 Pojem

Volilni odbor je organ, ki na dan glasovanja na volitvah vodi glasovanje na volišču in po končanem glasovanju ugotovi izid glasovanja na volišču.

1.1 Sestava

Volilni odbor sestavljajo predsednik in parno število članov ter njihovi namestniki.

Odločbo o imenovanju volilnega odbora izda okrajna volilna komisija in jo vroči predsedniku ter vsem članom in njihovim namestnikom.

Član volilnega odbora mora imeti stalno prebivališče na območju okraja.

Član volilnega odbora ne more biti oseba, ki je kandidat, predstavnik kandidata ali njegov zaupnik.

1.2 Sklepčnost

Pri delu volilnega odbora morajo biti ves čas navzoči predsednik volilnega odbora ali njegov namestnik ter člani ali njihovi namestniki. Volilni odbor je sklepčen, če so navzoči vsi člani oziroma njihovi namestniki. Če take sklepčnosti ni mogoče zagotoviti, je volilni odbor sklepčen, če so namesto odsotnih članov navzoči katerikoli namestniki. Predsednika lahko nadomešča samo njegov namestnik (27. člen ZVDZ). Volilni odbor odloča z večino glasov vseh članov. Če zaradi enakega števila glasov za in proti ne pride do odločitve, odloči glas predsednika volilnega odbora. Če volilni odbor pravočasno ne sprejme odločitve, ki je nujno potrebna za izvedbo volitev, odloči predsednik volilnega odbora (28. člen ZVDZ).

Delo v volilnem odboru je častna funkcija. Člani volilnega odbora jo morajo opravljati vestno in odgovorno. Delovati morajo samo na podlagi zakona, drugih predpisov in navodil volilne komisije, neodvisno od kakršnihkoli drugih navodil.

2.0 Zaupniki

Pri delu volilnega odbora je lahko navzoč zaupnik liste kandidatov. Zaupnik lahko spremlja delo volilnega odbora v vseh fazah, od priprave volišča do konca dela volilnega odbora. Na nepravilnosti opozori predsednika volilnega odbora ali drugega člana volilnega odbora, če predsednik ni navzoč, ne sme pa se kakorkoli vmešavati v delo volilnega odbora in dajati pojasnil ali navodil volivcem ipd. (77. člen ZVDZ).

Če se zaupnik z odločitvijo predsednika ne strinja, lahko zahteva, da se njegovo opozorilo in odločitev predsednika vpišeta v zapisnik. Če zaupnik moti normalni postopek glasovanja in s tem red na volišču, ga volilni

odbor lahko odstrani z volišča, kar se vpiše v zapisnik, z natančno navedbo okoliščin. Če je potrebno, se zaradi tega lahko prekine glasovanje.

Člani volilnih organov ne morejo biti zaupniki.

2.1 Potrdilo zaupnika

Zaupniki bodo imeli posebna potrdila, ki jih bo izdala okrajna volilna komisija. Na potrdilu bo pisalo, čigav zaupnik je in za katero volišče.

Pri predsedniku volilnega odbora se zaupnik izkaže s potrdilom okrajne volilne komisije in z osebnim dokumentom, ki izkazuje njegovo istovetnost.

Na zahtevo vsakega zaupnika se vpišejo v zapisnik posamezne okoliščine, ki so pomembne za potek glasovanja, njegovo posebno mnenje ali pripombe k zapisniku (drugi odstavek 80. člena ZVDZ).

2.2. Položaj članov volilnih komisij

Člani volilnih komisij imajo v času, ko se nahajajo na volišču, v odnosu do volilnih odborov enak položaj kot zaupniki.

Član volilne komisije ima pravico biti navzoč pri delu volilne komisije nižje stopnje ali volilnega odbora, spremljati in nadzorovati njihovo delo ter jih opozarjati na morebitne nepravilnosti.

Člani državne volilne komisije so lahko navzoči pri delu volilnih komisij volilnih enot, okrajnih volilnih komisij in volilnih odborov.

Člani volilnih komisij volilnih enot so lahko navzoči pri delu okrajnih volilnih komisij in volilnih odborov na območju svoje volilne enote.

Člani okrajnih volilnih komisij so lahko navzoči pri delu volilnih odborov na območju svojega volilnega okraja.

Član Državne volilne komisije se pri volilni komisiji ali volilnem odboru izkaže s službeno izkaznico, ostali člani volilnih komisij pa z odločbo o imenovanju ali s potrdilom, ki ga izda volilna komisija in z osebnim dokumentom.

Službena izkaznica vsebuje navedbo izdajatelja (Republika Slovenija - Državna volilna komisija), fotografijo člana Državne volilne komisije, ime in priimek ter navedbo funkcije, registrsko številko ter pomanjšan faksimile žiga Državne volilne komisije.

3.0 Brez obeležij na volišču

Niti člani volilnega odbora niti zaupniki ne smejo nositi nobenih znakov ali simbolov strank, pa tudi ne priponk, nalepk ipd. z imeni list kandidatov. Na opozorilo predsednika volilnega odbora morajo morebitne znake ali simbole strank oziroma druge znake iz prejšnjega stavka takoj odstraniti.

Če se na zgradbi ali na prostoru pred zgradbo, v kateri je volišče, nahajajo predmeti (na primer plakati), ki so bili uporabljeni za namene volilne kampanje, naj jih volilni odbor odstrani na način, da jih ne poškoduje (prekrije, prelepi).

Če volilni odbor sam ne more odstraniti (prelepiti) predmetov, ki so bili uporabljeni v času volilne kampanje, naj o tem obvesti bodisi okrajno volilno komisijo bodisi upravnika zgradbe, lahko pa tudi pristojni upravni organ (dežurno službo MNZ, ki spremlja morebitne kršitve Zakona o volilni in referendumski kampanji).

3.1. Izobraževanje volilnih odborov

Okrajna volilna komisija je dolžna zagotoviti izobraževanje članov volilnih odborov, in sicer najmanj za predsednika in namestnika predsednika, ki sta se dolžna tega izobraževanja tudi udeležiti.

OVK mora pri izvedbi usposabljanja in na dan glasovanja predsednika volilnega odbora posebej opozoriti, da mora po oddaji volilnega gradiva OVK in vpisu izidov volitev na volišču v informacijski sistem za podporo ugotavljanja izida volitev, ki ga opravi OVK, preveriti izide volitev na svojem volišču, če so objavljeni izidi volitev na posebni spletni strani DVK skladni z ugotovljenimi izidi volitev z zapisnikom o delu volilnega odbora.

Članice in člani volilnih odborov se morajo tudi poučiti o možnosti in načinu uporabe pripomočka za glasovanje slepih in slabovidnih oseb (šablona za slepe) ter šablone za zakritje osebnih podatkov drugih volivcev pri podpisu v volilni imenik.

III. NALOGE VOLILNEGA ODBORA NA DAN PRED GLASOVANJEM

4.0 Volilni odbor se sestane dan pred glasovanjem

Volilni odbor mora organizirati volišče na dan pred glasovanjem tako, da se bo na volišču naslednjega dne lahko nemoteno začelo glasovanje. V ta namen se mora na dan pred glasovanjem sestati v prostoru, kjer bo glasovanje, v času, ki ga določi predsednik volilnega odbora, in v skladu z navodili pristojne volilne komisije. Volilni odbor mora biti v tem prostoru v času, ko bo dostavljeno na volišče volilno gradivo.

4.1 Prevzem gradiva

Vsak volilni odbor prevzame na volišču s potrdilom gradivo od volilne komisije. Če je na volišču več volilnih odborov, prevzame vsak volilni odbor gradivo za glasovanje, za katerega je zadolžen.

V gradivo spadajo zlasti:

- ena ali več glasovalnih skrinjic,
- zadostno število glasovnic,
- zadostno število glasovnic za volitve poslanca madžarske in italijanske narodne skupnosti,
- en potrjen splošni volilni imenik, v katerem morajo biti vpisani vsi volilni upravičenci, ki imajo pravico glasovati na tem volišču in imajo stalno prebivališče na območju volišča,
- dodatek k volilnemu imeniku, v katerega so vpisani vsi volivci, ki imajo pravico voliti poslanca madžarske oziroma italijanske narodne skupnosti,
- odločbo o imenovanju volilnega odbora, ki vsebuje ime, priimek, funkcijo posameznega člana volilnega odbora,
- identifikacijske kartice (ime, priimek, funkcija),
- obrazci zapisnikov, pomožni obrazci, ovojnice in drug, predvsem tehnični material, ki ga volilni odbor potrebuje pri svojem delu (lepilni trak, papir itd. - 66. člen ZVDZ).

4.2 Ureditev prostora

Vsak volilni odbor mora pregledati glasovalno skrinjico, ki jo je prevzel (ali je prazna in nepoškodovana). Nato volilni odbor pregleda ureditev volišča. Na primernem prostoru je treba postaviti glasovalne skrinjice in na vidno mesto obesiti razglase. Razglasi se nalepijo, po možnosti, znotraj pregrad ipd. Pripraviti je treba mizo za volilni odbor in ustrezno pripraviti prostore na volišču, kjer bodo volivci izpolnjevali glasovnice. Ti prostori naj bodo ustrezno oddaljeni od volilnega odbora in urejeni tako, da bo vsakomur zagotovljena tajnost glasovanja (na način, da nihče ne more opazovati volivcev pri izpolnjevanju glasovnic).

Ko so volišča pripravljena v skladu s temi navodili, sestavi vsak volilni odbor zapisnik o delu volilnega odbora na dan pred glasovanjem, ki ga dobi hkrati z drugim volilnim gradivom. Delo volilnega odbora na dan pred glasovanjem na volitvah je s tem končano. Preden odidejo člani volilnega odbora z volišča, morajo volišče primerno zavarovati (zapreti okna, zakleniti vrata ipd.).

Pri vseh navedenih opravilih so lahko navzoči tudi zaupniki.

IV. NALOGE VOLILNEGA ODBORA NA DAN GLASOVANJA

5.0 Pred začetkom glasovanja

Na dan glasovanja vodi volilni odbor glasovanje in po končanem glasovanju ugotavlja izid glasovanja na volišču.

Na dan glasovanja se zbere volilni odbor najkasneje pol ure pred začetkom glasovanja v prostoru, ki je določen za glasovanje, in se prepriča, ali je na volišču vse ustrezno pripravljeno. Na volišču je treba, poleg razglasa, na vidnem mestu namestiti tudi odločbo o imenovanju volilnega odbora za to volišče, ki jo je v ta namen volilni odbor prejel od okrajne volilne komisije ter vsebuje imena, priimke in funkcijo posameznega člana volilnega odbora. Prav tako si morajo člani volilnega odbora pripeti identifikacijske kartice. Volilni odbor mora ponovno pregledati, ali je glasovalna skrinjica prazna in nepoškodovana. Nato skrinjico zapre s posebnimi varnostnimi nalepkami ali s posebnim lepilnim trakom. Volilni odbor postavi škatlo oziroma posodo s pisali na mizo, za katero sedi volilni odbor, oziroma na mesto, kjer se bo volivec podpisal v volilni imenik. Škatlo oziroma posodo, v katero bodo volivci odložili uporabljena pisala po glasovanju, je treba postaviti na vidno mesto, da bo lahko vsak volivec po končanem glasovanju tja odložil uporabljeno pisalo. Volilni odbor potem sestavi zapisnik, v katerem navede, v kakšnem stanju je našel prostor volišča in volilno gradivo.

Volilni odbor ponovno prešteje glasovnice in jih primerja s številom glasovnic, ki jih je prejel od okrajne volilne komisije.

Opomba: Po določbi 66. člena ZVDZ lahko volilni odbor prevzame volilno gradivo najkasneje pol ure pred začetkom glasovanja, če ga ni prevzel že prej.

Predsednik volilnega odbora nato razglasi, da se glasovanje začne.

Če je slabo vreme, volilni odbor na vhode nalepi opozorilo »POZOR – MOKRA TLA« ipd.

6.0 Delo volilnega odbora na glasovanju

6.1 Čas glasovanja

Glasovanje se praviloma začne ob 7. uri in traja do 19. ure. Volilni odbor lahko v dogovoru s pristojno volilno komisijo določi, da traja glasovanje najmanj 12 ur tudi v drugem času, če je to potrebno, da se omogoči glasovanje volivcem, ki sicer ne bi mogli glasovati (npr. zaradi izrednih okoliščin, kot so naravne nesreče ipd.). Vendar se glasovanje ne more začeti pred 4. uro zjutraj in ne končati po 23. uri. O tem, da se bo glasovanje na volišču

končalo po 19. uri (ali začelo pred 7. uro zjutraj), mora okrajna volilna komisija obvestiti predstavnike list kandidatov ali zaupnike ter Državno volilno komisijo takoj, ko je bila sprejeta takšna odločitev.

6.2 Vzdrževanje reda na volišču

Predsednik volilnega odbora v sodelovanju z drugimi člani odbora skrbi za vzdrževanje reda in miru med glasovanjem. Če je potrebno, zahteva predsednik volilnega odbora pomoč policije. Dokler so policisti na volišču, so pod vodstvom predsednika volilnega odbora in je glasovanje prekinjeno. Razen policistov, ki jih je predsednik volilnega odbora poklical za vzdrževanje reda, ne sme nihče priti na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem (prvi in tretji odstavek 78. člena ZVDZ).

Predsednik volilnega odbora lahko vsakogar, ki moti red na volišču, odstrani z volišča, kar se vpiše v zapisnik. O odstranitvi zaupnika mora odločiti volilni odbor.

6.3 Navzočnost članov volilnega odbora med glasovanjem

Ker volilni odbor dela in odloča, kot je bilo že omenjeno, le v polni sestavi, morajo biti ves čas glasovanja navzoči najmanj predsednik ter dva člana volilnega odbora oziroma njihovi namestniki. Če je torej član volilnega odbora za nekaj časa odsoten, ga mora zamenjati njegov namestnik ali katerikoli drug namestnik (77. člen ZVDZ). Predsednika lahko nadomešča samo njegov namestnik (27. člen ZVDZ). Člani volilnih odborov in njihovi namestniki so lahko prisotni ves čas glasovanja.

7.0 Glasovanje

Na volišče, na katerem se glasuje, vstopajo volivci posamično. Na volišču je lahko samo en volivec. Volilni odbor volivce opozarja, da morajo po končanem glasovanju odložiti pisala v za to namenjeno škatlo oziroma posodo.

Na volišče, na katerem se glasuje, vstopajo volivci drug za drugim. Na volišču je lahko toliko volivcev, da je zagotovljena medosebna razdalja najmanj 1,5 m. Na volišču ne sme biti hkrati več volivcev, kot je glasovalnih mest (pregrajenih prostorov, boksov ipd.).

7.1 Glasuje se samo osebno

Volivci glasujejo osebno. Nihče ne more glasovati po pooblaščenju, torej tudi ni dovoljeno glasovanje za družinske člane. Tako dejanje bi bilo namreč zloraba volilne pravice, ki je po določbi 152. člena Kazenskega zakonika kaznivo dejanje.

7.2 Glasovanje invalidov, nepismenih oseb ipd.

Kdor zaradi telesne hibe, ker je denimo slep, brez roke ipd., ali ker je nepismen, ne bi mogel glasovati tako, kot je predpisano, ima pravico, da pripelje s seboj pred volilni odbor osebo, ki namesto njega, vendar po njegovem navodilu, izpolni glasovnico in jo odda v glasovalno skrinjico. O tem odloči volilni odbor in vpiše to v zapisnik. Volivcu, ki izrazi željo, da bi za glasovanje uporabil šablono za slepe, se mu šablona izroči in obenem tudi pojasni, kako se uporablja.

Če glasuje volivec, ki je v invalidskem vozičku in zaradi višine mize, na kateri je glasovalna skrinjica, ne doseže odprtine na glasovalni skrinjici, mora volilni odbor skrinjico premakniti na tako višino, da volivec odprtino na glasovalni skrinjici doseže in glasovnico odda.

7.3 Ugotovitev istovetnosti volivca in podpis v volilni imenik

Glasuje se na podlagi vpisa v volilni imenik.

Ko stopi volivec v prostor, kjer se glasuje, gre k mizi volilnega odbora. Predsednik volilnega odbora ugotovi istovetnost osebe, ki hoče glasovati. Istovetnost se lahko ugotovi na podlagi vsakega dokumenta, ki izkazuje osebne podatke volivca (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje itd. - pri čemer ni nujno, da je osebni dokument na dan glasovanja še veljaven) ali na drug način. Drug način ugotavljanja istovetnosti je zlasti v tem, da bodisi predsednik bodisi kakšen član volilnega odbora osebno pozna volivca. V takem primeru ugotavljanja istovetnosti se v rubriko »opombe« volilnega imenika vpiše npr. »osebno znan«.

Nato predsednik ali član volilnega odbora ugotovi, ali je volivec vpisan v volilni imenik. Če je vpisan, obkroži predsednik ali član njegovo zaporedno številko v volilnem imeniku kot znak, da je glasoval (71. člen ZVDZ).

Volivci, ki imajo pravico voliti poslanca madžarske oziroma italijanske narodne skupnosti, imajo v rubriki »opombe« vpisano tudi opombo »madz« oziroma »ital«. Ti volivci se podpišejo tudi v dodatek k volilnemu imeniku.

Volivcu se pokaže škatla oziroma posoda, iz katere vzame pisalo, s katerim se podpiše v volilni imenik, in z istim pisalom volivec tudi glasuje. Na glasovalnem mestu (za pregradami, zasloni) ni pisal, saj volivec po glasovanju pisalo odloži v škatlo, ki je namenjena uporabljenim pisalom.

Pred podpisom volivca v volilni imenik je potrebno volilni imenik obrniti proti volivcu, da se ta lahko nemoteno podpiše, in prekri osebne podatke drugih volivcev (s šablono), in sicer tako, da volivec pri podpisu vidi samo

lastne osebne podatke.

Volivec se podpiše v za to namenjen prostor v volilnem imeniku. Predsednik ali član volilnega odbora nato preveri, ali se je volivec podpisal na pravo mesto, in šele potem se volivcu izroči glasovnica. Volivcem, ki so se podpisali v dodatek k volilnemu imeniku, se izroči tudi ustrezna glasovnica (volivcem, ki imajo opombo »madz«, dvojezična glasovnica za izvolitev poslanca predstavnika madžarske narodne skupnosti, in volivcem, ki imajo opombo »ital«, glasovnica za izvolitev poslanca predstavnika italijanske narodne skupnosti).

Volivcu se izroči glasovnica tudi, če se ne more ali noče podpisati. Če se ne more podpisati zaradi telesne hibe ali drugega razloga ali če se noče podpisati, volilni odbor to posebej označi v volilnem imeniku, in sicer v prostoru, ki je namenjen podpisu volivca (naredi oznako NMP).

7.4 Statistični podatki po spolu in starosti

V volilnem imeniku je v opombah, pri vsakem volivcu, opredeljena starostna skupina z oznakami od 1 do 4, pri čemer imajo oznake naslednji pomen:

1. starostna skupina - od 18 do 30 let
2. starostna skupina - od 31 do 45 let
3. starostna skupina - od 46 do 60 let
4. starostna skupina - od 61 let in več

Statistika se spremlja na naslednji način:

Ko predsednik volilnega odbora ugotovi istovetnost volivca, članu volilnega odbora, ki spremlja statistične podatke, sporoči, v katero starostno skupino volivec sodi. Član volilnega odbora na pripomočku v ustreznem prostoru zabeleži spol in starostno skupino volivca (črtice, kljukice ipd.).

Volilni odbor lahko statistične podatke na podlagi volilnega imenika ugotovi tudi po končanem glasovanju in le-te ustrezno zapiše v zapisnik o delu volilnega odbora.

7.5 Oseba, ki ni vpisana v volilni imenik

Če pride na volišče oseba, ki ni vpisana v volilnem imeniku za to volišče, pa iz osebnega dokumenta izhaja, da stalno prebiva na območju volišča, jo predsednik ali član volilnega odbora napoti k pristojnemu upravnemu organu, ki vodi register prebivalstva oziroma je sestavil volilni imenik (na upravno enoto, krajevni urad). Če bo upravni organ ugotovil, da ima oseba po stalni evidenci volilne pravice na tem volišču volilno pravico in da je bila pri sestavljanju volilnega imenika pomotoma izpuščena, bo izdal potrdilo. S takšnim potrdilom lahko volivec glasuje, potrdilo pa mora izročiti predsedniku ali članu volilnega odbora. Samo v tem primeru lahko volivec glasuje na volišču tudi, če ni vpisan v volilnem imeniku. Njegovo glasovanje se vpiše na ustreznem mestu zapisnika o delu volilnega odbora, potrdilo pa priloži zapisniku (peti odstavek 71. člena ZVDZ). **Volivci, ki so spremenili stalno prebivališče po zaključku volilnih imenikov (15 dni pred dnevom glasovanja), glasujejo na volišču, na katerem so na ta dan imeli stalno prebivališče (prejšnje volišče). Volilni odbor takega volivca napoti na prejšnje volišče, kjer bo lahko glasoval.**

Volilni odbor ne sme odreči glasovanja nikomur, ki je vpisan v volilni imenik za to volišče, in tudi ne osebam, ki so se izkazale s potrdili. Če ima član volilnega odbora glede posameznih volivcev, ki hočejo glasovati, kakšno pripombo, se ta vpiše v zapisnik. **Volilni odbor ne sme dovoliti glasovanja nikomur, ki ni vpisan v volilni imenik, razen v primeru iz prejšnjega odstavka (preselitev po zaključku volilnih imenikov).**

7.6 Oseba, katere ime je v volilnem imeniku že obkroženo

Če hoče glasovati oseba, katere ime je v volilnem imeniku že obkroženo in pri njenem imenu že obstaja podpis volivca, se njen priimek in ime ter naslov stalnega prebivališča in morebitna izjava vpišejo v zapisnik. Glasovati pa ji volilni odbor ne dovoli (72. člen ZVDZ).

7.7 Volivci, ki glasujejo po pošti, na predčasnem glasovanju, na domu oz. na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini

Če hoče glasovati oseba, pri kateri je v rubriki »opombe« označba, da je že glasovala predčasno ali da glasuje po pošti, na domu oziroma na volišču, ki je namenjeno volivcem za glasovanja zunaj okraja stalnega prebivališča (t. i. OMNIA volišče), ali na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu (DKP), se njeno osebno ime, prebivališče in izjava vpišejo v zapisnik, glasovati pa ji volilni odbor ne dovoli (preprečevanje večkratnega glasovanja – tretji odstavek 72. člena ZVDZ).

7.8 Glasovanje na domu

Če je okrajna volilna komisija obvestila volilni odbor, da so na območju volišča volivci, ki se ne morejo osebno zglasiti na volišču zaradi bolezni, in je bilo volilni komisiji sporočeno, da želijo glasovati, mora predsednik volilnega odbora določiti najmanj dva člana odbora, ki se napotita k tej osebi in ji odneseta glasovnico na dom. Skupaj z

glasovnico ji izroči tudi ovojnico. Ko volivec opravi glasovanje, prepogne glasovnico, jo vloži v ovojnico in ovojnico zalepi ter jo izroči članom(a) volilnega odbora.

Člana volilnega odbora zabeleži, kdaj sta bila pri volivcu, kdo je bil še navzoč poleg volivca ter morebitne druge okoliščine. Volivca opozorita na to, da se glasuje osebno. Če volivec glasuje s pomočjo tretje osebe, se to zabeleži (to ne smejo biti člani volilnega odbora). Volivec se podpiše na obrazec zapisnika o glasovanju na domu ali v seznam volivcev, ki so vložili zahtevo za glasovanje na domu in ki ga je volilni odbor prejel od okrajne volilne komisije. Ko se člani volilnega odbora vrnejo na volišče, se v volilnem imeniku obkroži oseba, ki je glasovala na ta način, člani odbora odprejo ovojnico in prepognjeno glasovnico spustijo v volilno skrinjico med druge glasovnice (83. člen ZVDZ). Obrazec se priloži zapisniku, v zapisnik pa se vpiše ime in priimek volivca, ki je glasoval na domu.

Opozarjamo, da gredo člani volilnega odbora lahko na dom k volivcu samo po obvestilu volilne komisije, če je družinski član ali drug volivec prenesel prošnjo volivca, ki ne more glasovati, da bi glasoval na naveden način, in sicer najpozneje 3 dni pred dnevom glasovanja. Tudi ti volivci glasujejo osebno. Če zaradi fizične nesposobnosti sami ne morejo izpolniti glasovnice, lahko namesto njih, vendar po njihovih navodilih, izpolni glasovnico druga oseba, ki ni član volilnega odbora.

7.9 Pojasnilo volivcu o tehničnih vidikih glasovanja

Člani volilnega odbora morajo volivcu na njegovo zahtevo ponovno pojasniti, kako se glasuje. Pri tem se ne sme na nikakršen način vplivati na odločitev volivca pri glasovanju. Upoštevati je treba, da je navodilo za glasovanje napisano na glasovnici, in sicer:

»Glasuje se samo za enega/eno kandidata/kandidatko tako, da se obkroži zaporedna številka ob imenu liste, ki je pred imenom in priimkom kandidata/kandidatke.«

Navodilo na glasovnici za volitve poslanca madžarske oziroma italijanske narodne skupnosti:

»Glasuje se samo za enega/eno kandidata/kandidatko tako, da se obkroži zaporedna številka, ki je pred imenom in priimkom kandidata/kandidatke.«

Člani volilnega odbora ves čas nadzorujejo oddajo glasovnic v volilno skrinjico in beležijo število volivcev, ki glasovnic niso oddali.

8.0 Neuporabna ali poškodovana glasovnica

Glasovnico, ki ni uporabna (nepotiskana ali s slabo vidnim tiskom), odbor zamenja z drugo. Enako ravna tudi, če volivec nenamerno poškoduje glasovnico, ki je še ni izpolnil. To vpiše v zapisnik, poškodovana glasovnica pa se priloži k zapisniku ter po končanem glasovanju k neuporabljenim glasovnicam.

Če volivec izjavi, da »se je zmotil«, in želi novo glasovnico, mu je volilni odbor ne sme izročiti; volivca naj pouči, kako naj jasno odpravi svojo prvotno zmotno odločitev (prekriža krogec okoli številke, ki ne izraža njegove volje in obkroži številko pred imenom kandidata, za katerega glasuje). Popravek se lahko upošteva samo v primeru, če je glasovanje opravljeno z obkrožitvijo zaporedne številke.

9.0 Prekinitev glasovanja

Glasovanje poteka nepretrgoma ves dan, torej praviloma od 7. do 19. ure. Glasovanje se sme prekiniti samo, če bi na volišču prišlo do kršitve javnega reda in miru ali do kakšnih drugih izrednih okoliščin, zaradi česar bi bila onemogočena izvedba glasovanja. V takem primeru volilni odbor prekine glasovanje za toliko časa, dokler se ponovno ne vzpostavi red. Zakaj je bilo glasovanje prekinjeno in za koliko časa, se vpiše v zapisnik. Če je bilo glasovanje prekinjeno za več kot eno uro, se glasovanje lahko ustrezno podaljša za določen čas po 19. uri.

10.0 Konec glasovanja

Ob 19. uri (oziroma ko preteče kasneje določen čas za potek glasovanja) volilni odbor zapre volišče. Volivci, ki so takrat na volišču, kjer se glasuje, ali pred njim, smejo še glasovati.

11.0 Zapisnik o poteku glasovanja

O poteku glasovanja vodi volilni odbor zapisnik. V zapisnik se vpišejo sproti vsi dogodki, ki so pomembni za glasovanje, zlasti pa tisti, ki so omenjeni v tem navodilu (osebe, ki volijo s potrdili, neredi, prekinitve glasovanja, prisotni zaupniki, obiski novinarjev, tujih delegacij ipd.). Vsak član volilnega odbora lahko zahteva, da se vpišejo v zapisnik posamezne okoliščine, njegovo posebno mnenje in njegove pripombe k zapisniku.

12.0 Vmesna ugotovitev udeležbe

Volilni odbor ob 11. in 16. uri ugotovi udeležbo na volišču. To se ugotovi tako, da volilni odbor ugotovi skupno število volivcev, vpisanih v volilni imenik, in število volivcev, ki so do 11. oziroma do 16. ure glasovali na volišču. Podatek o udeležbi takoj sporoči okrajni volilni komisiji na način, ki ga je ta določila. Volilni odbor pri ugotovitvi udeležbe (število volivcev, ki so glasovali) ne upošteva volivcev, ki so glasovali predčasno, ki glasujejo po pošti ipd., temveč samo volivce, ki so dejansko prišli na volišče.

13.0 Zvočno/avdio in slikovno/video snemanje

V času glasovanja na volišču ni dovoljeno zvočno/avdio oziroma slikovno/video snemanje drugega ali narediti slikovnega posnetka osebe brez njenega soglasja (v nadaljevanju: avdiovizualno snemanje), razen predstavnikom medijev za potrebe obveščanja javnosti o poteku glasovanja. Ob prihodu na volišče mora predstavnik medija o avdiovizualnem snemanju obvestiti predsednika volilnega odbora. Avdiovizualno snemanje lahko traja krajši čas, pri tem pa se ne sme snemati volivca/volivke brez njegovega/njenega soglasja na način, da bi se posegalo v tajnost glasovanja. Z avdiovizualnim snemanjem se ne sme motiti dela volilnega odbora. Po končanem snemanju se mora volišče zapustiti.

13.1 Delo volilnega odbora po 19. uri

(84.–86. člen Zakona o volitvah v državni zbor)

Ob 19. uri se zbere celotni volilni odbor (člani in namestniki), da bi lahko z delom čim prej začeli in ga tudi hitro končali. V zapisniku o delu volilnega odbora se ugotovi navzočnost.

13.2 Neuporabljene glasovnice

Najprej je treba posebej prešteti neuporabljene glasovnice in jim dodati glasovnice, ki niso bile uporabljene zaradi napak (nepotiskane ali s slabo vidnim tiskom, nenamerno poškodovane glasovnice ipd.). Število neuporabljenih glasovnic je treba vpisati v zapisnik. Pred izpraznitvijo volilne skrinjice je treba ugotoviti skupno število volivcev in število volivcev, ki so glasovali.

13.3 Ugotovitev udeležbe

Udeležba se ugotovi na naslednji način:

- volilni odbor vpiše število volivcev, vpisanih v volilni imenik,
 - nato vpiše število volivcev, ki so glasovali s potrdili upravne enote, ter sešteje število volivcev; to število predstavlja število volilnih upravičencev za območje volišča,
 - volilni odbor nato vpiše:
 - število volivcev, ki so glasovali po splošnem volilnem imeniku,
 - število volivcev, ki so glasovali s potrdili upravne enote.
- Seštevek dveh podatkov je število volivcev, ki so glasovali (udeležba).

Pri številu volivcev, ki so glasovali na volišču, upošteva volilni odbor tiste osebe, ki so dejansko glasovale, in ne prišteva tistih oseb, ki so glasovale npr. po pošti, predčasno ali pa na volišču s sedežem na DKP ipd.

13.4 Statistični podatki

Volilni odbor ob ugotavljanju udeležbe ugotovi tudi:

- število volivcev moškega spola
- število volivcev ženskega spola
- število volivcev v 1. starostni skupini
- število volivcev v 2. starostni skupini
- število volivcev v 3. starostni skupini
- število volivcev v 4. starostni skupini

Seštevek volivcev moškega in ženskega spola mora biti enak številu volivcev, ki so glasovali.
Seštevek volivcev iz točk od c) do vključno f) mora biti enak številu volivcev, ki so glasovali.

13.5 Neposredno pred štetjem – dogovor o delu

Preden volilni odbor začne ugotavljati izid glasovanja na volišču oziroma šteti glasovnice, predsednik glasno prebere navodila za štetje glasovnic in določi naloge, ki jih bodo opravili posamezni člani odbora.

Pri štetju sodeluje celotni odbor – prisotni člani in namestniki. Odbor je odgovoren za točnost ugotovljenega izida.

13.6 Odprtje skrinjice

Nato volilni odbor odpre volilno skrinjico oziroma vse volilne skrinjice, če je na volišču več skrinjic. Opozoriti je treba, da se lahko zgodi, da je volivec za posamezno glasovanje oddal glasovnico v napačno volilno skrinjico, kadar poteka poleg glasovanja na volitvah poslancev v državni zbor še kakšno drugo glasovanje (npr. nadomestne lokalne volitve, referendum).

Volilni odbor takoj prešteje oddane glasovnice in njihovo število primerja s številom volivcev, ki so glasovali, ter vpiše število oddanih glasovnic v zapisnik.

Volilni odbor prešteje oddane glasovnice za volitve poslanca madžarske oziroma italijanske narodne skupnosti, ter vpiše število oddanih glasovnic v zapisnik o delu volilnega odbora o ugotovitvi izida glasovanja – poslanec madžarske oziroma italijanske narodne skupnosti.

13.7 Uporaba drugačnega pisala

Oznaka na glasovnici, ki jo naredi pri preštevanju predsednik ali član volilnega odbora, mora biti narejena s pisalom drugačne barve, kot je barva pisala, ki ga je volivec uporabil pri glasovanju (volilni odbor naj pri ugotavljanju izida glasovanja ne uporablja pisal, ki so jih uporabljali volivci pri glasovanju).

13.8 Veljavnost glasovnice

Splošno načelo pri ugotavljanju izida glasovanja po glasovnicah je, da ima prednost oznaka, ki je narejena tako, kot je določeno z navodilom na glasovnici.

Če je volivec glasoval drugače, kot je napisano v navodilu na glasovnici, je glasovnica veljavna, če je to narejeno tako, da je volja volivca jasno razvidna (drugi odstavek 76. člena ZVDZ).

13.9 Način ugotavljanja izida glasovanja oziroma štetja glasovnic

Za ugotavljanje izida lahko volilni odbor sklene, da bo uporabil enega od dveh načinov štetja:

- a) Predsednik volilnega odbora jemlje s kupa glasovnic glasovnico za glasovnico in prebere odločitev volivca, za katero listo kandidatov je glasoval, ter nato naredi oznako na glasovnici (npr.: p-prešteta, n-neveljavna ipd.). Dva člana volilnega odbora beležita na pomožnem gradivu glasove za posamezne liste kandidatov in koliko glasovnic je bilo neveljavnih. Na koncu volilni odbor ugotovi, koliko glasovnic je bilo neveljavnih in koliko glasov je prejela posamezna lista kandidatov.
- b) Volilni odbor se lahko odloči, da bo vse glasovnice najprej razvrstil glede na posamezne liste kandidatov ter na neveljavne glasovnice (kupčka). O vsaki neveljavni glasovnici ali glasovnici, kjer je volivec naredil oznake, ki niso skladne z navodilom na glasovnici, naj odbor posebej odloči kot celota, ali je glasovnica veljavna in kako se upošteva (po navodilih Državne volilne komisije) oziroma ali je neveljavna. Ko so glasovnice razporejene (npr. na kupček), naj predsednik volilnega odbora določi posamezne člane volilnega odbora, da preštejejo glasove.

Volilni odbor, ki ugotavlja izid glasovanja po glasovnicah za izvolitev poslanca narodne skupnosti, ravna v skladu s posebnim navodilom Državne volilne komisije.

13.10 Veljavnost - neveljavnost glasovnice

Splošno načelo pri ugotavljanju izida glasovanja po glasovnicah je, da ima prednost oznaka, ki je narejena tako, kot je določeno z navodilom na glasovnici (»Glasuje se samo za enega/eno kandidata/kandidatko tako, da se obkroži zaporedna številka ob imenu liste, ki je pred imenom in priimkom kandidata/kandidatke«).

Če je volivec glasoval drugače, kot je napisano v navodilu na glasovnici, je glasovnica veljavna, če je to narejeno tako, da je volja volivca jasno razvidna (drugi odstavek 76. člena ZVDZ).

Glasovnica je **veljavna** npr. tudi :

- če je volivec eno številko obkrožil, drugo pa drugače označil, in sicer se to upošteva kot glas za listo kandidatov, ki je vpisan pod zaporedno številko, ki je obkrožena,
- če je volivec drugače označil (ne pa obkrožil) zaporedno številko ali ime liste kandidatov oziroma ime in priimek kandidata, se to šteje kot glas za listo kandidatov.

Glasovnica je **neveljavna**:

- če je oddana prazna,
- če je volivec obkrožil več kot eno listo kandidatov,
- če je volivec enako označil dve listi,
- v drugih primerih, če volja volivca ni jasno izražena.

13.11 Pripisi na glasovnici

Če je volivec na glasovnico kaj pripisal (ali narisal), velja, da različni pripisi na glasovnici ne vplivajo na siceršnji postopek ugotavljanja izida glasovanja po glasovnicah in nimajo nobenih posledic glede veljavnosti glasovnice.

14.0 Po končanem štetju

Volilni odbor mora po končanem štetju posameznih glasovnic le-te vložiti v posebne ovojnice (posebej neveljavne in posebej veljavne).

14.1 Vpis izida glasovanja v zapisnik

Izid glasovanja se vpiše v zapisnik.

Volilni odbor lahko kontrolira izid tako, da sešteje število neveljavnih in skupno število glasov posamezne liste kandidatov (neveljavne + veljavne = oddane glasovnice)

14.2 Podpisovanje zapisnika

Vsi člani volilnega odbora podpišejo zapisnik o delu volilnega odbora.

- Ko volilni odbor konča delo pri ugotavljanju izida glasovanja, mora predsednik volilnega odbora odrediti, da se volilno gradivo pripravi za predajo volilni komisiji in da se gradivo odnese na okrajno volilno komisijo (oziroma preda predstavniku okrajne volilne komisije, če je tak običaj).
- Predsednik volilnega odbora po končanem delu vstane in glasno prebere del zapisnika, ki se nanaša na ugotovljeni izid glasovanja in s tem opravi uradno dejanje razglasitve izida glasovanja na volišču. Volilni odbor nato na vrata volišča še nalepi obrazec »razglas volilnega odbora o izidu glasovanja na volišču«.
- Člani volilnega odbora oziroma zaupniki lahko fotografirajo (ali pa prepisejo) izid glasovanja bodisi iz zapisnika o delu volilnega odbora bodisi iz razglasa iz prejšnjega odstavka.
- V primeru, če bi na katerem izmed manjših volišč volilni odbor končal z delom pred 19. uro, ker so že pred zaprtjem volišča glasovali vsi volivci, vpisani v splošni volilni imenik, se lahko rezultat javno razglasi šele po 19. uri.

15.0 Dostava gradiva okrajni volilni komisiji

Volilno gradivo z glasovnicami in volilnim imenikom, v katerem je volilni odbor beležil udeležbo volivcev, s potrdili ter 1 (enim) izvidom zapisnika o ugotovitvi izida glasovanja se dostavi okrajni komisiji na način, kot ga je ta določila.

En izvod zapisnika ostane predsedniku volilnega odbora, ki ga mora hraniti. Okrajni volilni komisiji se pošlje izvornik zapisnika, kopija pa ostane predsedniku.

Predsednik volilnega odbora mora po oddaji volilnega gradiva OVK in vpisu izidov volitev na volišču v informacijski sistem za podporo ugotavljanja izida volitev, ki ga opravi OVK, preveriti izide volitev na svojem volišču, če so objavljeni izidi volitev na posebni spletni strani DVK skladni z ugotovljenimi izidi volitev z zapisnikom o delu volilnega odbora.

16.0 Navzočnost pri štetju glasov

Pri štetju glasov lahko neposredno sodelujejo samo člani volilnega odbora. Navzoči pa so lahko zaupniki, predstavniki tujih delegacij in predstavniki medijev.

Po zaprtju volišč so pri ugotavljanju izida glasovanja na volišču (pri štetju glasov) lahko navzoči predstavniki medijev. Predstavniki medija mora pred zaprtjem volišča o svoji navzočnosti pri ugotavljanju izida glasovanja obvestiti predsednika volilnega odbora. Predstavniki medijev ne smejo motiti dela volilnega odbora. Intervjuvanje članov volilnega odbora in avdiovizualno snemanje ugotavljanja izida glasovanja ni dovoljeno. Za potrebe obveščanja javnosti o zaključku glasovanja lahko predstavniki medijev opravijo krajše avdiovizualno snemanje (slikovni vklop).

Številka: 041-5/2022-13

Datum: 10. 3. 2022

Peter Golob
predsednik

OBVESTILO VOLILNIM ODBOROM

Obveščamo volilne odbore, da je možno, da bodo pri volitvah v državni zbor opravljene tudi terenske raziskave, katerih namen je napoved izida glasovanja na referendumu (t. i. exit polls).

Državna volilna komisija obvešča volilne odbore, da v volilni zakonodaji ni ovir za tako raziskavo. Vendar pa se mora raziskava opravljati zunaj prostora, v katerem se glasuje, in zunaj območja volišča. Za volišče se šteje objekt, v katerem se glasuje, dvorišče tega objekta in določen prostor okrog objekta. V mestih je to pločnik v dolžini zgradbe, v kateri je volišče. Za določen prostor okrog objekta se šteje območje v obsegu najmanj 50 m okrog objekta, v katerem je volišče. OVK lahko, glede na značilnosti lege objekta, možnost dostopov do tega objekta, določi drugačen obseg območja volišča.

Na območju volišča sta volilna propaganda in agitacija prepovedani. Posebej pomembno je tudi, da lahko raziskovalci intervjuvajo volivce samo po opravljenem glasovanju. Volivec se po glasovanju na volišču sam svobodno odloči, ali bo sodeloval v raziskavi.

Člani volilnih odborov ne morejo opravljati vloge sporočevalcev izidov, dokler ni podpisan zapisnik o delu volilnega odbora in izid sporočen okrajni volilni komisiji, če se ta sporoča po telefonu.

Člani volilnega odbora in zaupniki si lahko prepisujejo izid glasovanja na volišču ali kako drugače (npr. s fotografiranjem zapisnika) zabeležijo izid glasovanja, vendar šele, ko je predsednik volilnega odbora prebral rezultate glasovanja in so člani oz. namestniki podpisali zapisnik.